

ANTONIO TIZZANO
FŐTANÁCSNOK INDÍTVÁNYA

Az ismertetés napja: 2005. szeptember 22.¹

1. 2004. június 10-i végzésével a Szombathelyi Városi Bíróság három kérdést terjesztett előzetes döntéshozatalra a Bíróság elé, amelyek közül kettő kifejezetten a fogyasztókkal kötött szerződésekben alkalmazott tisztességtelen feltételekről szóló, 1993. április 5-i 93/13/EGK tanácsi irányelv² (a továbbiakban: 93/13 irányelv vagy egyszerűen: irányelv) értelmezésére irányul, a harmadik pedig a közösségi jog olyan jogvitára való alkalmazására vonatkozik, amely az egyik tagállam Unióhoz történt csatlakozását megelőzően keletkezett.

lás létesítéséről szóló Európai Megállapodást (a továbbiakban: a társulási megállapodás)³ 1991. december 16-án írták alá Brüsszelben. Ez a megállapodás 1994. február 1-jén lépett hatályba.

3. A társulási megállapodás 67. cikkének értelmében:

I – Jogi keret

A – A közösségi jog

A társulási megállapodás és a csatlakozási szerződés

2. A Magyar Köztársaság és az Európai Közösségek és azok tagállamai között társu-

„A Szerződő Felek elismerik, hogy Magyarországnak a Közösségbe történő gazdasági integrációja egyik alapvető előfeltétele az, hogy az ország jelenlegi és jövőbeni jogszabályait közelítsék a Közösség jogszabályaihoz. Magyarország biztosítja, hogy, amennyire lehetséges, jövőbeni jogszabályai a Közösség jogszabályaival összeegyeztethetők lesznek.”

1 – Eredeti nyelv: olasz.

2 – HL L 95., 29. o.; magyar nyelvű kiadása 15. fejezet, 2. kötet, 288. o.

3 – HL 1993. L 347., 2. o.

4. A 68. cikk előírja, hogy:

„A jogszabályok közelítése különösen a következő területekre terjed ki: [...] a fogyasztói érdekvédelem [...]”.

5. Ezt követően, 2003. április 16-án írták alá Athénban Magyarországnak az Európai Unióhoz történő csatlakozásáról szóló szerződést⁴ és a csatlakozási okmányt (a továbbiakban: a csatlakozási okmány)⁵; mindkettő 2004. május 1-jén lépett hatályba.

6. A csatlakozási okmány 2. cikke így rendelkezik:

„A csatlakozás időpontjától kezdődően az eredeti szerződések rendelkezései és az

intézmények, valamint az Európai Központi Bank által a csatlakozást megelőzően elfogadott jogi aktusok az új tagállamok számára kötelezőek, és az említett szerződésekben, illetve az ebben az okmányban megállapított feltételekkel alkalmazandók ezekben az államokban.”

7. Az 53. cikk különösen a már elfogadott irányelvek tekintetében előírja, hogy:

„A csatlakozás időpontjától az új tagállamokat az EK-Szerződés 249. cikke [...] szerinti irányelvek és határozatok címzettjeinek kell tekinteni, feltéve, hogy ezeknek az irányelveknek és határozatoknak az összes jelenlegi tagállam a címzettje volt. Az EK-Szerződés 254. cikkének (1) és (2) bekezdése szerint hatályba lépő irányelveket és határozatokat kivéve, az új tagállamokat úgy kell tekinteni, mint amelyek a csatlakozáskor értesített kaptak ezekről az irányelvekről és határozatokról.”

4 – A Belga Királyság, a Dán Királyság, a Németországi Szövetségi Köztársaság, a Görög Köztársaság, a Spanyol Királyság, a Francia Köztársaság, Írország, az Olasz Köztársaság, a Luxemburgi Nagyhercegség, a Holland Királyság, az Osztrák Köztársaság, a Portugál Köztársaság, a Finn Köztársaság, a Svéd Királyság, Nagy-Britannia és Észak-Írország Egyesült Királysága (az Európai Unió Tagállamai) és a Cseh Köztársaság, az Észt Köztársaság, a Ciprusi Köztársaság, a Lett Köztársaság, a Litván Köztársaság, a Magyar Köztársaság, a Máltai Köztársaság, a Lengyel Köztársaság, a Szlovén Köztársaság, a Szlovák Köztársaság között, a Cseh Köztársaságnak, az Észt Köztársaságnak, a Ciprusi Köztársaságnak, a Lett Köztársaságnak, a Litván Köztársaságnak, a Magyar Köztársaságnak, a Máltai Köztársaságnak, a Lengyel Köztársaságnak, a Szlovén Köztársaságnak és a Szlovák Köztársaságnak az Európai Unióhoz Történő csatlakozásáról szóló szerződés (HL L 236., 17. o.).

5 – A Cseh Köztársaság, az Észt Köztársaság, a Ciprusi Köztársaság, a Lett Köztársaság, a Litván Köztársaság, a Magyar Köztársaság, a Máltai Köztársaság, a Lengyel Köztársaság, a Szlovén Köztársaság és a Szlovák Köztársaság csatlakozásának feltételeiről, valamint az Európai Unió alapját képező szerződések kiigazításáról szóló okmány (HL L 236., 33. o.).

8. Az 54. cikk megállapítja, hogy:

„Amennyiben a 24. cikkben említett melléklet, illetve ezen okmányban vagy a mellékleteinek bármely egyéb rendelkezése más határidőt nem ír elő, az új tagállamok

hatályba léptetik azokat az intézkedéseket, amelyek ahhoz szükségesek, hogy az EK-Szerződés 249. cikke [...] szerinti irányelvek és határozatok rendelkezéseinek a csatlakozás napjától megfeleljenek.”

telményével ellentétben a felek szerződésből eredő jogaiban és kötelezettségeiben jelentős egyenlőtlenséget idéz elő a fogyasztó kárára.”

A 93/13/EGK irányelv

12. A 4. cikk (1) bekezdése előírja, hogy:

9. A 93/13 irányelvnek az a célja, hogy „közelítse a tagállamoknak az eladó vagy szolgáltató és fogyasztó között kötött szerződésekben alkalmazott tisztességtelen feltételekre vonatkozó törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezéseit” (1. cikk).

„A 7. cikk sérelme nélkül, egy szerződési feltétel tisztességtelen jellegét azon áruk vagy szolgáltatások természetének a figyelembevételével kell megítélni, amelyekre vonatkozóan a szerződést kötötték, és hivatkozással a szerződés megkötésének időpontjában az akkor fennálló összes körülményre, amely a szerződés megkötését kísérte, valamint a szerződés minden egyéb feltételére, vagy egy olyan másik szerződés feltételeire, amelytől e szerződés függ.”

10. A 2. cikk b) pontja értelmében „fogyasztó”:

„minden olyan természetes személy, aki az ezen irányelv hatálya alá tartozó szerződések keretében olyan célból jár el, amely kívül esik saját szakmája, üzleti tevékenysége vagy foglalkozása körén”.

13. A 6. cikk (1) bekezdése így rendelkezik:

11. A 3. cikk (1) bekezdése értelmében:

„A tagállamok előírják, hogy fogyasztókkal kötött szerződésekben az eladó vagy szolgáltató által alkalmazott tisztességtelen feltételek a saját nemzeti jogszabályok rendelkezései szerint nem jelentenek kötelezettséget a fogyasztóra nézve, és ha a szerződés a tisztességtelen feltételek kihagyásával is teljesíthető, a szerződés változatlan feltételekkel továbbra is köti a feleket.”

„Egyedileg meg nem tárgyalt szerződési feltétel abban az esetben tekintendő tisztességtelen feltételnek, ha a jóhiszeműség köve-

14. Végül a 7. cikk (1) bekezdése értelmében: megalkotása során biztosítani kell azoknak az Európai Megállapodással való összhangját. Ezen túlmenően, a hivatkozott § (2) bekezdése szerint a jogszabályok előkészítése és megalkotása során érvényesíteni kell az Európai Megállapodás 67. §-ában meghatározott követelményeket.

„A tagállamok a fogyasztók és a szakmai versenytársak érdekében gondoskodnak arról, hogy megfelelő és hatékony eszközök álljanak rendelkezésre ahhoz, hogy megszüntessék az eladók vagy szolgáltatók fogyasztókkal kötött szerződéseiben a tisztességtelen feltételek alkalmazását.”

15. Mivel sem a csatlakozási okmány, sem pedig ennek mellékletei nem állapítanak meg eltérő határidőt, Magyarország a csatlakozás időpontjától, tehát 2004. május 1-jétől kezdve a 93/13 irányelv címzettjének minősült, és köteles volt hatályba léptetni azokat az intézkedéseket, amelyek ahhoz szükségesek, hogy megfeleljen az irányelvek és határozatok rendelkezéseinek.

18. Ezen előírásnak megfelelően került elfogadásra az 1997. évi CXLIX. törvény, amely több tekintetben is módosította a magyar polgári törvénykönyvet (a továbbiakban: Ptk.), és létrehozta a belső jogrendben a fogyasztókkal kötött szerződésekben alkalmazott tisztességtelen feltételeknek a 93/13 irányelvben előírtakkal összeegyeztethető szabályozását. Az ügy irataiból kiderül, hogy ez a szabályozás a csatlakozás után nem került módosításra.

B – Nemzeti jog

19. A Ptk. 209/B §-a értelmében:

16. Magyarország az 1994. évi I. törvénnyel hirdette ki a társulási megállapodást.

17. E törvény 3. §-ának (1) bekezdése értelmében a Magyar Köztársaság nemzetközi szerződéseinek előkészítése és megkötése, valamint jogszabályainak előkészítése és

„(1) Tisztességtelen az általános szerződési feltétel, illetve a fogyasztói szerződés kikötése, ha a jóhiszeműség követelményének megsértésével a feleknek a szerződésből eredő jogosultságait és kötelezettségeit egyoldalúan és indokolatlanul az egyik fél hátrányára állapítja meg.

(2) Egyoldalúan és indokolatlanul hátrányos a jogosultságok és kötelezettségek meghatározása különösen, ha

a) a szerződésre irányadó lényeges rendelkezéstől jelentősen eltér; vagy

b) összeegyeztethetetlen a szerződés tárgyával, illetve rendeltetésével.

(3) A feltétel tisztességtelen voltának megállapításakor vizsgálni kell a szerződéskötéskor fennálló minden olyan körülményt, amely a szerződés megkötésére vezetett, továbbá a kikötött szolgáltatás természetét, az érintett feltételnek a szerződés más feltételeivel vagy más szerződésekkel való kapcsolatát.”⁶

20. A jelen ügy tekintetében a Ptk.-nak különösen a tisztességtelen feltételek megtámadására vonatkozó, és a nevezett feltételek szerződésbe történő beillesztésének következményeit szabályozó rendelkezéseire kell emlékeztetnem.

21. A megtámadást illetően a Ptk. előírja, hogy ha az általános szerződési feltétel tisztességtelen, a kikötést a sérelmet szenvedő fél megtámadhatja (209. § (1) bekezdés). A megtámadást egy éven belül írásban kell a másik féllel közölni. A megtámadásra jogosult a szerződésből eredő követeléssel szemben kifogás útján megtámadási jogát akkor is érvényesítheti, ha a megtámadási határidő már eltelt [236. § (1) bekezdése és (2) bekezdésének c) pontja, valamint (3) bekezdése].

22. Az említett kikötések jelenlétének következményei vonatkozásában a Ptk. elfogadja azt az elvet, amely szerint a szerződés teljes egészében érvénytelen, ha a felek azt az érvénytelen rész nélkül nem kötötték volna meg (239. §).

II – Tények és eljárás

23. Az alapeljárásban az ingatlanközvetítéssel foglalkozó Ynos Kft. (a továbbiakban: Ynos) és Varga János építési vállalkozó áll szemben egymással.

24. Varga János azzal a szándékkal, hogy egy, a fia tulajdonát képező ingatlant⁷ értékesít-

⁷ – Az előzetes döntéshozatalra utaló végzésből az derül ki, hogy Varga János fia 232/1038 részben tulajdonosa a szóban forgó ingatlanak. Nem derül ki azonban, hogy az ingatlan többi részének ki(k) a tulajdonosa(i).

6 – A látjegyzet az olasz nyelvű szövegre vonatkozik.

sen, amelyen üzletekből és irodákból álló komplexum kialakítása céljából átalakítási munkálatokat végeztek, 2002. január 10-én több általános feltételen alapuló ingatlanközvetítési szerződést kötött az Ynossal.

25. E szerződés alapján, amennyiben a közvetítés sikeres lett volna, az Ynos a kialakított vételár 2 százaléka, mint megbízási díjra lett volna jogosult. A szerződés 5. pontjában akként rendelkezik, hogy a közvetítés akkor tekinthető sikeresnek, ha a megbízott által közvetített felek között szerződéskötésre kerül sor; e pont második mondatában az is szerepel, hogy a közvetítőt abban az esetben is megilleti a közvetítési díj, ha az ingatlanra valamely ügyfél legalább a közvetítési szerződésben feltüntetett eladási vagy bérleti árra írásbeli ajánlatot tesz, de azt a tulajdonos elutasítaná.

26. 2002. március 11-én az Ynos ügyvezetői, Varga János és fia (ez utóbbi eladói minőségben), valamint Ragasits Kálmán és Kovács Ernő (vevői minőségben) aláírtak egy „elvi megállapodás szerződéskötésre” című okiratot, amelyben rögzítették az eladási árat, és megállapodtak abban, hogy 2002. március 15-ig adásvételi szerződést vagy előszerződést kötnek.

27. A megjelölt időpontig azonban sem végleges adásvételi szerződés, sem előszerződés nem jött létre. Ennek ellenére az Ynos úgy ítélte meg, hogy közvetítése sikeres volt, és következképpen igényt tartott a kialakított megbízási díjra.

28. Mivel a díj kifizetése nem történt meg, az Ynos a Szombathelyi Városi Bírósághoz fordult. A bíróság előtt Varga János többek között arra hivatkozott, hogy a közvetítési szerződés 5. pontjának második mondata, amelyen az Ynos követelése alapul, tisztességtelen feltételnek minősül, következésképpen a követelt megbízási díjra az Ynos nem jogosult. Az Ynos szerint ez a kifogás megalapozatlan, mert a tényállásban nem álltak fenn a Ptk. 209/B §-a által meghatározott feltételek, ahhoz, hogy a kikötést tisztességtelennek lehessen minősíteni.

29. A Szombathelyi Városi Bíróság, mivel úgy ítélte meg, hogy „amennyiben tisztességtelen szerződési feltétel az alperes érvelésével egyezően megállapítható, úgy a jogvitát az Irányelvre figyelemmel kell elbírálni”, az EK 234. cikk értelmében a következő kérdéseket terjesztette a Bíróság elé előzetes döntéshozatal céljából:

„1) A fogyasztókkal kötött szerződésekben alkalmazott tisztességtelen feltételekről szóló, 1993. április 5-i 93/13/EGK tanácsi irányelv (a továbbiakban: irányelv) 6. cikkének (1) bekezdése, amely szerint a tagállamok előírják, hogy fogyasztókkal kötött szerződésekben az eladó vagy szolgáltató által alkalmazott tisztességtelen feltételek a saját nemzeti jogszabályok rendelkezései szerint nem jelentenek kötelezettséget a fogyasztóra nézve, értelmezhető-e akként, mint amely alapját képezheti olyan belső rendelkezésnek, amely olyan, mint a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvénynek (a továbbiakban: Ptk.) az általános szerződési feltétel tisztességtelen voltának megállapítása

esetében alkalmazandó 209. § (1) bekezdése, amelyből adódóan az alkalmazott tisztességtelen feltételek nem ipso iure, hanem csak a fogyasztó külön nyilatkozata, azaz a szerződés sikeres megtámadása esetén nem jelentenek kötelezettséget reá nézve?

2) Az irányelv azon rendelkezéséből, miszerint ha a szerződés a tisztességtelen feltételek kihagyásával is teljesíthető, a szerződés változatlan feltételekkel továbbra is köti a feleket, következik-e, hogy amennyiben az eladó vagy szolgáltató által alkalmazott tisztességtelen feltételek a saját nemzeti jogszabályok rendelkezései szerint nem jelentenek kötelezettséget a fogyasztóra nézve, viszont a szerződés részét képező ezen feltételek hiányában az eladó vagy szolgáltató nem kötött volna szerződést a fogyasztóval, úgy a szerződésnek a tisztességtelen feltételek kihagyásával is teljesíthetősége esetén az egész szerződés érvényessége nem dőlhet meg?

3) A közösségi jog alkalmazása szempontjából van-e bármiféle relevanciája annak, hogy az alapul fekvő jogvita a Magyar Köztársaságnak az Európai Unióhoz történő csatlakozását megelőzően, de az irányelvnek a belső jogba történő átültetését követően keletkezett?"

30. Az így kezdeményezett eljárásban a magyar, az osztrák, a lett, a lengyel, a spanyol és a cseh kormány, valamint a Bizottság terjesztett elő írásbeli észrevételeket.

31. A 2005. június 21-én tartott tárgyaláson a magyar és a spanyol kormány, valamint a Bizottság vett részt beavatkozóként.

III – Jogi elemzés

32. Ahogyan láttuk, a Szombathelyi Városi Bíróság három kérdést terjesztett elő, amelyek közül kettő az alapeljárás érdemét érinti, és tárgyuk a 93/13 irányelv értelmezése, míg a harmadik kérdés egy előzetes és általánosabb jellegű problémát vet fel, amely a Bíróságnak a jelen ügyben való döntéshozatali hatáskörét érinti.

33. Miután az utolsó kérdés megoldása feleslegessé teheti az első két kérdésre történő válaszadást, úgy gondolom, hogy meg kell fordítani a Bíróság elé terjesztett kérdések sorrendjét, és mindenekelőtt azt kell megvizsgálni, hogy az EK 234. cikk értelmében a Bíróságnak van-e hatásköre a jelen ügyben.

A Bíróság hatásköréről

34. Valóban, mind a beavatkozó kormányok, mind pedig a Bizottság erősen vitatták a

93/13 irányelv alkalmazhatóságát valamely, Magyarországnak a Közösséghez történő csatlakozása (2004. május 1.) előtt megvalósult tényállásra, a válaszokból következően egyesek elleneztek, míg mások támogatták a Bíróság elé terjesztett érdemi kérdések elfogadhatóságát.

35. Elsősorban az osztrák és a spanyol kormány szerint a 93/13 irányelv kétségtelenül alkalmazható a jelen ügyben. Véleményük szerint ugyanis a társulási megállapodás 67. és 68. cikke, valamint a megállapodást kihirdető 1994. évi I. törvény 3. §-a értelmében Magyarországnak már a csatlakozás előtt az irányelv előírásaihoz kellett igazítania nemzeti jogszabályait. Éppen e kötelezettség teljesítéseképpen fogadta el Magyarország a tisztességtelen feltételekre vonatkozó nemzeti szabályozást, amelynek a közösségi joggal való összeegyeztethetőségéről terjesztett elő kérdést a nemzeti bíróság.

36. Bár más indokok alapján, de ugyanerre a következtetésre jutott a lett kormány is. Ha jól értettem, a lett kormány elismeri, hogy a csatlakozást megelőzően a 93/13 irányelv önmagában nem volt alkalmazható Magyarországon, következésképpen a jelen ügyet kizárólag a tisztességtelen feltételekre vonatkozó és a tényállás létrejöttékor hatályos jogszabályok fényében kellene megoldani. A lett kormány azonban hangsúlyozza, hogy e szabályozás célja, jóllehet a csatlakozás előtt keletkezett, a nemzeti jogszabályoknak a hivatkozott irányelvnek való megfeleltetése, és a szabályozás szó szerint megismétli az

irányelv rendelkezéseit. Szükséges lenne tehát, hogy a Bíróság válaszoljon az eléje terjesztett fő kérdésekre, mert így lehetne biztosítani, hogy a közösségi és az ezeknek megfelelő nemzeti jogszabályok azonos értelmezést nyerjenek. Másfelől, teszi hozzá a lett kormány, az ítélezési gyakorlat már elismerte a Bíróság döntéshozatali hatáskörét a közösségi jogszabályok értelmezése tekintetében olyan esetekben, amikor a tényállást nem a közösségi jog szabályozta, hanem olyan nemzeti rendelkezések, amelyekre a közösségi jog hivatkozik, vagy amelyek tartalmának átvételével összeegyeztethetők azzal.⁸

37. Ellenkező véleményt képvisel viszont a Bizottság, valamint a magyar és a cseh kormány, amelyek – később kifejtendő okokból (lásd lentebb, 41–43. pont) – úgy ítélik meg, hogy mivel a tényállás 2002-ben jött létre, tehát akkor, amikor Magyarország még nem csatlakozott az Unióhoz, a 93/13 irányelvet nem lehet az alapeljárásban alkalmazni, következésképpen ennek a Bíróság általi értelmezése is szükségtelen.

38. Részemről elsősorban arra emlékeztetek, hogy az EK 234. cikk értelmében valamely nemzeti bíróság akkor nyújthat be előzetes

⁸ – E tekintetben a lett kormány különösen a C-297/88. és C-197/89. sz., Dzodzi kontra belga állam egyesített ügyekben 1990. október 18-án hozott ítéletre (EBHT 1990., I-3763. o.) hivatkozik.

döntéshozatal iránti kérelmet a Bírósághoz, ha úgy ítéli meg, hogy ítélete meghozatalához „szükség van” a kérdés eldöntésére.

39. Mint az köztudott, a Bíróság mérlegelési jogkört tart fenn magának a nemzeti bíróságok által adott értékelések tekintetében, olyannyira, hogy adott esetben ki is zárhatja a kérelem elfogadhatóságát. A Bíróság különösképpen már több alkalommal is „úgy ítélte meg, hogy nem dönthet valamely nemzeti bíróság által előzetes döntéshozatalra előterjesztett olyan kérdéstről, amely esetében nyilvánvaló, hogy valamely adott közösségi jogszabály nemzeti bíróság által kért értelmezése vagy érvényességének vizsgálata nem függ össze az alapeljárás tárgyával vagy céljával, illetve ha a szóban forgó probléma elméleti jellegű”.⁹

40. Figyelemmel erre, a Bíróság kizárta hatáskörét az olyan esetekben, amelyekben „nyilvánvaló, hogy a közösségi jogszabály, amelynek értelmezését a Bíróságtól kéri, nem alkalmazható”.¹⁰

⁹ – A C-36/99 *Ideál tourisme* ügyben 2000. július 16-án hozott ítélet (EBHT 1-6049. o.) 20. pontja. Lásd továbbá a C-343/90 sz., *Lourenço Dias*-ügyben 1992. július 16-án hozott ítélet (EBHT 1992., I-4673. o.) 17. és 18. pontját; a C-83/91. sz. *Meilicke*-ügyben 1992. július 16-án hozott ítélet (EBHT 1992. I-4871. o.) 25. pontját; a C-415/93 *Bosman és társai* ügyben 1995. december 15-én hozott ítélet (EBHT I-4921. o.) 61. pontját; a C-437/97. sz., *EKW és Wein & Co* ügyben 2000. március 9-én hozott ítélet (EBHT 2000., I-1157. o.), 52. pontját; valamint a C-318/00. sz. *Bacardi-Martini és Cellier des Dauphins* ügyben 2003. január 21-én hozott ítéletet (EBHT 2003., I-905. o.).

¹⁰ – A C-85/95. sz. *Reisdorf*-ügyben 1996. december 5-én hozott ítélet (EBHT 1996., I-6257. o.) 16. pontja.

41. Véleményem szerint éppen erről van szó a jelen ügyben is. Egyetértek tehát a magyar és a cseh kormánnyal, valamint a Bizottsággal, amikor azt állítják, hogy a 93/13 irányelv az alapeljárásban nem alkalmazható, arra magánszemélyek sem hivatkozhatnak, amennyiben a tényállás 2002-ben jött létre, amikor Magyarország még nem csatlakozott az Unióhoz, tehát még nem kötötte az irányelv.¹¹

42. E tekintetben a csatlakozási okmány meglehetősen világosan fogalmaz. A 2. cikk előírja, hogy az eredeti szerződések rendelkezései és az intézmények által elfogadott jogi aktusok csak a „csatlakozás időpontjától kezdődően” kötelezőek az új tagállamok számára, illetve „alkalmazandók ezekben az államokban”. Ezen túlmenően, az 53. és az 54. cikk szerint az említett tagállamokat csak ettől az időponttól kezdve kell az irányelvek címzettjeinek tekinteni, és csak ettől az időponttól kezdve kell hatályba léptetni az irányelvnek való megfeleléshez szükséges intézkedéseket, kivéve azt a kifejezetten eltérő rendelkezést, amely a vizsgált irányelv tekintetében nincs előírva.

43. Ezen egyértelmű rendelkezésekre figyelemmel kell értelmezni a már ezt megelőzően létrejött, 1994. február 1-jén hatályba lépett társulási megállapodás 67. és 68. cikkét is, amelyek, ahogyan azt a magyar kormány és a Bizottság is helyesen megállapította, csak

¹¹ – E tekintetben lásd a Bíróságnak egy hasonló tényállás vonatkozásában a C-321/97. sz. *Andersson és Wäkerås-Andersson* ügyben 1999. június 15-én hozott ítélete (EBHT 1999., I-3551. o.) 3. pontjában található állásfoglalását.

annak előírására szorítkoznak, hogy „Magyarországnak a Közösségbe történő gazdasági integrációja egyik alapvető előfeltétele az, hogy az ország jelenlegi és jövőbeni jogszabályait közelítsék a Közösség jogszabályaihoz”, ezért Magyarország „biztosítja, hogy, amennyire lehetséges, jövőbeni jogszabályai”, különösen a „fogyasztói érdekvédelemre” vonatkozóak „a Közösség jogszabályaival összeegyeztethetők lesznek”.

44. Az osztrák és a spanyol kormány álláspontjától eltérően tehát, az idézett cikkek nem a 93/13 irányelv végrehajtására kötelezték Magyarországot a csatlakozási okmányban világosan rögzített időpont előtt, hanem – mint azt a Bizottság megjegyezte – csak arra, hogy „amennyire lehetséges”, jogszabályait „közelítse” a Közösség jogszabályaihoz, oly módon, hogy lehetővé váljék „Magyarországnak a Közösségbe történő gazdasági integrációja” és jövőbeni csatlakozása.

45. Az ellenkező álláspont azonban, ahogyan erre a lett kormány is utalt, egybeeshet a Bíróság ismert ítélkezési gyakorlatával, amely szerint egy előzetes döntéshozatalra utaló kérelem akkor is elfogadható, ha az alapeljárásban az értelmezendő közösségi jogszabályokat személyi vagy anyagi hatályuk

alapján nem lehet alkalmazni, csak olyan nemzeti jogszabályokat, amelyek csupán hivatkoznak a közösségi jogszabályokra, illetve megfelelnek azoknak.¹²

46. Más szóval, még ha kicsit erőltetve is, a fent hivatkozott ítélkezési gyakorlat logikáját ki lehetne terjeszteni a jelen ügyre is, amennyiben ebben a közösségi jog időbeli hatálya a vitatott.

47. A vizsgált ügy vonatkozásában is elmondható tehát, hogy „amennyiben egy nemzeti jogszabály”, mint a tisztességtelen feltételekre vonatkozó magyar rendelkezés, „belső helyzetre előírt megoldásokban igazodik a közösségi jog által megállapított megoldásokhoz, [...] létezik egy bizonyos közösségi érdek, amely ahhoz fűződik, hogy a *jövőbeni értelmezési eltérések elkerülése érdekében* a közösségi jogból átvett fogalmak vagy rendelkezések egységes értelmezést nyerjenek, bármilyen feltételek mellett kellen is azokat alkalmazni”¹³.

12 – Lásd a fent idézett Dzodzi-ügyben hozott ítéletet; a C-231/89. sz., Gmurzynska-Bscher kontra Oberfinanzdirektion Köln ügyben 1990. november 8-án hozott ítéletet (EBHT 1990., I-4003. o.); a C-88/91. sz. Federconsorzi ügyben 1992. június 25-én hozott ítéletet (EBHT 1992., I-4035. o.); a C-73/89. sz. Fournier-ügyben 1992. november 12-én hozott ítéletet (EBHT 1992., I-5621. o.); a C-130/95. sz., Giloy kontra Hauptzollamt Frankfurt am Main-Ost ügyben 1997. július 17-én hozott ítéletet (EBHT 1997., I-4291. o.); a C-28/95. sz. Leur-Bloem-ügyben 1997. július 17-én hozott ítéletet (EBHT 1997., I-4161. o.); a C-7/97. sz. Oscar Bronner-ügyben 1998. november 26-án hozott ítéletet (EBHT 1998., I-7791. o.); a C-1/99. sz. Kofisa Italia ügyben 2001. január 11-én hozott ítéletet (EBHT 2001., I-207. o.); a C-267/99. sz. Adam-ügyben 2001. október 11-én hozott ítéletet (EBHT 2001., I-7467. o.); és a C-43/00. sz., Andersen og Jensen ügyben 2002. január 15-én hozott ítéletet (EBHT 2002., I-379. o.). Ellenkező értelemben lásd a C-346/93. sz. Kleinwort Benson ügyben 1995. március 28-án hozott ítéletet (EBHT 1995., I-615. o.).

13 – A fent hivatkozott Dzodzi-ügyben hozott ítélet 37. pontja és a fent hivatkozott Giloy-ügyben hozott ítélet 28. pontja. A kiemelés tőlem.

48. E logikát követve tehát a jelen előzetes döntéshozatal iránti kérelmet elfogadhatónak lehet tekinteni.

49. Meg kell azonban mondanom, hogy ez a következtetés kissé zavaró számomra.

50. Ha ugyanis elfogadjuk e következtetést, az utólagosan kiterjeszhetővé válik egy olyan ítélkezési gyakorlatra, amely véleményem szerint csak kivételes lehet, tekintve, hogy – amint azt a jogelmélet és egyes főtanácsnokok kifogásolták – ez a Bíróság előzetes döntéshozatali hatáskörét a végső határig (ha nem éppen azon túl is) kiterjeszti, és lehetővé teszi, hogy a Bíróság olyan esetekben is döntést hozzon, amikor a közösségi jog nyilvánvalóan nem alkalmazható az alapeljárás tekintetében, és csak a közösségi jog egységes alkalmazásának *jövőbeli*, tehát tisztán elméleti érdeke áll fenn^{14 15}.

51. Ugyanakkor semmi nem indokolja, hogy elidőzzek ennél a kérdésnél és az általa keltett vitánál, ugyanis véleményem szerint a jelen ügyben léteznek egyéb – világosabb –

indokok arra, hogy ezt az előzetes döntéshozatal iránti kérelmet elfogadhatatlannak lehessen minősíteni.

52. Először is: számomra úgy tűnik, hogy a magyar bíróság végzéséből hiányoznak a Bíróság döntéséhez szükséges lényegi elemek.

53. E tekintetben megjegyezhetném például, hogy az előzetes döntéshozatalra utaló végzésből az sem derül ki egyértelműen, hogy Varga János „fogyasztónak” minősül-e, jöllehet ez a minősítés határozza meg a 93/13 irányelv alkalmazhatóságát és relevanciáját a jelen ügyben.¹⁶

54. De emellett azt is megjegyzem, hogy az egész előzetes döntéshozatal iránti kérelem – az alapeljárás tekintetében való relevanciájától kezdve – lényegében az egyik fél érvelésének alapján került megfogalmazásra, ráadásul a nemzeti bíróság még nem határozott ezen érvelés megalapozottságáról.

14 – Lásd különösen Tesoro főtanácsnoknak a Kleinwort Benson ügyben, valamint Ruiz-Jarabo Colomer főtanácsnoknak a Kofisa Italia ügyben tett indítványát (hivatkozások a 12. lábjegyzetben).

15 – Kétségeimet a C-454/00. sz., VIS Farmaceutici Istituto scientifico delle Venezie ügyben 2002. április 26-án hozott végzés (az EBHT-ban nem tették közzé) 21. pontja is megerősíti.

16 – Ismeretes ugyanis, hogy az irányelvet csak „az eladó vagy szolgáltató és fogyasztó között kötött szerződések[re]” kell alkalmazni (1. cikk), és hogy az irányelv alkalmazásában „»fogyasztó«: minden olyan természetes személy, aki [...] olyan célból jár el, amely kívül esik saját szakmája, üzleti tevékenysége vagy foglalkozása körén” [2. cikk b) pont]. Erősen kétkélem tehát, hogy ezen értelemben vett „fogyasztónak” lehet tekinteni egy olyan építési vállalkozót, mint Varga János, aki, miután kereskedelmi irodák létrehozása és eladása céljából feljött egy ingatlan, ingatlanközvetítőt szerződést köt egy társasággal. (lásd fentebb, 23. és 24. pontok).

55. A végzésben ugyanis az szerepel, hogy egyfelől az alperes (Varga János) szerint a közvetítői szerződés 5. pontjának második mondata, amely elismeri, hogy a közvetítőt abban az esetben is megilleti a közvetítési díj, ha az ingatlanra valamely ügyfél legalább a közvetítési szerződésben feltüntetett eladási vagy bérleti árra írásbeli ajánlatot tesz, de azt a tulajdonos elutasítaná, „tiszteességtelen feltételt tartalmaz”; másfelől pedig, hogy a felperes társaság (az Ynos) szerint „nincs szó tisztességtelen feltételről, ugyanis a Ptk. 209/B. §-a (az alkalmazandó nemzeti jog) pontosan körülírja a tisztességtelenség kritériumait”.

56. A Szombathelyi Városi Bíróság azonban az előzetes döntéshozatal iránti kérelem indoklása során csak annak megállapítására szorítkozik, hogy „amennyiben tisztességtelen szerződési feltétel az alperes érvelésével egyezően megállapítható, úgy a jogvitát az irányelvre figyelemmel kell elbírálni”.

57. Ezzel a nemzeti bíróság a 93/13 irányelv értelmezésének szükségességét, tehát az előterjesztett kérdések relevanciáját csak a felperes érvelésére támaszkodva kívánja megalapozni, aki éppen azt állítja, hogy tisztességtelen feltételről van szó a tényállásban. Ezzel szemben a nemzeti bíróság semmilyen módon nem utal arra, hogy álláspontja szerint létezik-e ilyen jellegű feltétel, mivel csupán annak megállapítására

szorítkozik, hogy ha ilyen feltétel fennáll, akkor a fogyasztókkal kötött szerződésekben szereplő, ilyen kikötéseket szabályozó 93/13 irányelv lenne releváns az ügyben.

58. A kérdést előterjesztő bíróság e tekintetben való állásfoglalásának hiányában az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés relevanciája az alapügy szempontjából tehát kizárólag Varga János érvének esetleges elfogadásától függ, amelyről azonban a nemzeti bíróság még nem határozott.

59. Ugyanakkor emlékeztetnem kell arra, hogy a Bíróság ismert és állandó ítélkezési gyakorlata szerint „annak érdekében, hogy a Bíróság számára lehetővé váljon, hogy ellássa [az EK 234. cikk szerinti] feladatát a Szerződésnek megfelelően, elengedhetetlen, hogy a nemzeti bíróságok kifejtsék, amennyiben ezek az érvek nem derülnek ki egyértelműen az iratokból, azokat az indokokat, amelyek szükségessé teszik a vita eldöntéséhez egy előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés megválaszolását”¹⁷.

60. Ez azonban a jelen ügyben nem így van. Valójában ugyanis a Szombathelyi Városi Bíróság, mivel nem foglal állást az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés tekinte-

¹⁷ – A 244/80. sz., Foglia kontra Novello ügyben 1981. december 16-án hozott ítélet (EBHT 1981., 3045. o.) 17. pontja.

tében (tehát arról, hogy létezik-e az ügyben tisztességtelen feltétel), nem világított rá arra, hogy megítélése szerint az alapügy megoldása céljából miért szükséges, hogy a Bíróság értelmezze a fogyasztókkal kötött szerződésekben alkalmazott tisztességtelen feltételekről szóló 93/13 irányelvet.

replő feltételeknek (egyedileg meg nem tárgyalt feltétel és jelentős egyenlőtlenség a szerződéses kötelezettségekben). Ha ugyanis így tenne, akkor a Bíróság végül azokat a közösségi rendelkezéseket alkalmazná a konkrét ügyre, amelynek értelmezését kéri tőle, tehát nem a saját, hanem kizárólag az alapügyben eljáró bíróság szerepét töltene be¹⁹.

61. Másfelől nem hiszem, hogy a Bíróságnak a nemzeti bíróság helyébe kellene lépnie, és magának kellene megállapítania, hogy az Ynos és Varga János között létrejött közvetítői szerződés 5. pontja tisztességtelen feltételnek minősül-e. Emlékeztetek ugyanis arra, hogy az állandó ítélkezési gyakorlat szerint „a Bíróság szerepe arra korlátozódik, hogy a nemzeti bíróság számára az előtte folyó eljárás megoldásához szükséges értelmezési elemeket szolgáltatassa, míg a nemzeti bíróság feladata, hogy a Bíróság által értelmezett jogszabályokat a konkrét esetre alkalmazza”¹⁸.

63. A fentiekre tekintettel meg kell állapítanom, hogy a kérdést előterjesztő bíróság valójában tisztán tanácsadó jellegű véleményt kér a Bíróságtól. De ez a bíróság nemcsak ezt kéri, hanem, jobban megnézve, egy olyan véleményt is, amelynek tárgyát tisztán hipotetikusan tűnő kérdések alkotják, mivel legalább is kétséges az, hogy a Bíróság döntése hasznos lenne az alapjogvita megoldása szempontjából.

62. Következésképpen a Bíróság, ahogyan azt a Bizottság sugallja, az irányelv 3. cikkét is értelmezhetné, amely tisztességtelennek tekint minden „egyedileg meg nem tárgyalt szerződési feltétel[t]”, amely „a jóhiszeműség követelményével ellentétben a felek szerződésből eredő jogaiban és kötelezettségeiben jelentős egyenlőtlenséget idéz elő a fogyasztó kárára”. A Bíróság azonban semmiképpen nem veheti át a Szombathelyi Városi Bíróság feladatát, hogy megállapítsa, hogy az előtte folyó eljárásban vitatott kikötés megfelel-e az irányelv hivatkozott rendelkezésében sze-

64. Az előbb említettek tekintetében tehát az előzetes döntéshozatalra utaló végzésből hiányoznak a szükséges elemek, másfelől viszont szerepelnek benne olyan elemek, amelyek erősen kétségesessé teszik a Bíróság döntésének relevanciáját az eleje terjesztett első két kérdés megoldása vonatkozásában.

18 – A C-342/97. sz., Lloyd Schuhfabrik Meyer ügyben 1999. június 22-én hozott ítélet (EBHT 1999., I-3819. o.) 11. pontja és a C-253/99. sz. Bacardi ügyben 2001. szeptember 27-én hozott ítélet (EBHT 2001., I-6493. o.) 58. pontja.

19 – Annál is inkább, mert ebben az esetben a szóban forgó feltétel minősítése megköveteli – ahogyan ezt egyébként az irányelv 4. cikke is előírja (lásd fentebb, 12. pont) – az „összes [olyan] körülmény” pontos ténybeli vizsgálatát, amelyek a közvetítői szerződés megkötésekor fennálltak, valamint az említett szerződést (pus tárgyára vonatkozó, látszólag nem egységes nemzeti ítélkezési gyakorlat vizsgálatát, ezt a gyakorlatot a nemzeti bíróság csak megemlíti végzésében.

65. A nemzeti bíróság által kifejtettek alapján az alábbiak állapíthatók meg:

i) az Ynos társaság az általa végzett közvetítés díjának kifizetését kéri, igényét a szerződés 5. pontjára alapozva;

ii) Varga János vitatja ezt az igényt, kifogáshoz való jogát gyakorolván a feltétel tisztességtelen jellegére hivatkozva;

iii) az Ynos társaság saját részéről azt veti ellen, hogy az említett feltétel nem tisztességtelen, tehát e tekintetben teljes egészében érvényes.

66. Mindezek fényében úgy tűnik számomra, hogy mindenekelőtt nyilvánvalóan irrelevánsnak kell minősíteni az első kérdésre adandó választ, amelyben a nemzeti bíróság azt kérdezi, hogy a 93/13 irányelv 6. cikkének (1) bekezdésével összeegyeztethető-e egy olyan nemzeti jogszabály, amely szerint valamely tisztességtelen feltételt akkor lehet a fogyasztóra nézve érvénytelennek minősíteni, ha a fogyasztó azt kifejezetten megtagadta.

67. Ahogyan ugyanis azt a magyar kormány is helyesen megállapította, ha el is fogadjuk

azt, hogy a közvetítői szerződés 5. pontja tisztességtelen feltételt tartalmaz, tehát nem köti Varga Jánost, az első kérdés továbbra is irreleváns maradna. Ugyanis attól a pillanattól kezdve, hogy a jelen ügyben a feltétel érvénytelenségére kifogás útján hivatkoztak, amint ezt a nemzeti jog lehetővé teszi (lásd fentebb, 21. pont), az alapjogvita szempontjából semmi szükség nincs annak megállapítására, hogy a kikötés érvénytelensége a megtámadás eredménye-e, vagy egyébként akkor is bekövetkezett volna, ha a bíróság hivatalból ismerte volna el a kikötés érvénytelenségét.

68. Ugyanezen szempontok figyelembevételével igen kétségesnek tűnik számomra a második kérdésre adandó válasz relevanciája is, amelyben a nemzeti bíróság azt kérdezi, hogy az irányelv 6. cikkének (1) bekezdésével összeegyeztethető-e egy olyan nemzeti jogszabály, mint az a magyar rendelkezés, amely előírja, hogy valamely tisztességtelen feltétel jelenléte esetében a szerződés többi része csak akkor marad érvényes, ha a felek azt az említett kikötés nélkül is megkötötték volna.

69. Ahogyan már említettem, az Ynos Kft. a közvetítői díj iránti igényét a közvetítői szerződés 5. pontjára alapozza. Tehát ebben az ügyben azt kell megállapítani, hogy ez a kikötés tisztességtelen-e, azaz köti-e vagy sem a fogyasztót. Teljesen irreleváns azonban annak megállapítása, hogy a tisztességtelennek tartott feltétel érvénytelensége kiterjed-e a szerződés többi részére, és ha igen, mely esetben. Ugyanis, ha a szerződés 5. pontja érvénytelen, az Ynosnak – függetlenül attól, hogy az érvénytelenség csak erre a

pontra vagy akár a szerződés többi részére is vonatkozik – nem lenne joga a kialakított díjhoz, amely éppen a szerződésnek e pontján alapult.

70. A fenti megállapítások fényében tehát úgy ítélem meg, hogy a Szombathelyi Városi Bíróság által előterjesztett kérdések egyrészt tisztán hipotetikus természetűek, másrészt az alapjogvita eldöntése szempontjából nem relevánsak. Következésképpen azt javaslom, hogy a Bíróság mondja ki, hogy a kérdések megválaszolására nincs hatásköre.

71. Arra az esetre, ha a Bíróság nem ezt a gondolatmenetet kívánja követni, valamint az elemzés teljességének kedvéért, szükségesnek tartom, hogy érdemben is megvizsgáljam a 93/13 irányelv 6. cikke (1) bekezdésének értelmezésére vonatkozó két kérdést.

Az ügy érdeméről

Az első kérdésről

72. Az első kérdésben, ahogyan láttuk, a nemzeti bíróság lényegében azt kérdezi, hogy

a 93/13 irányelv 6. cikkének (1) bekezdésével összeegyeztethető-e egy olyan nemzeti jogszabály, amely szerint valamely tisztességtelen feltételt akkor lehet a fogyasztóra nézve érvénytelennek minősíteni, ha a fogyasztó azt kifejezetten megtámadta.

73. E tekintetben egyetértek a spanyol kormányral és a Bizottsággal, amikor azt állítják, hogy a válasz világosan kiderül a Bíróság ítélkezési gyakorlatából.

74. A Bíróság már két alkalommal is megállapította, hogy „az irányelv által a fogyasztóknak biztosított védelem azt jelenti, hogy a nemzeti bíróság hivatalból mérlegelheti egy szerződéses feltétel tisztességtelen jellegét”. Valóban, „a bírónak az a lehetősége, hogy hivatalból vizsgálja a feltételek tisztességtelen voltát, éppúgy megfelelő eszköz az irányelv 6. cikkében foglalt eredmény elérésére, vagyis annak megakadályozására, hogy az egyéni fogyasztót a tisztességtelen feltételek kössék, mint annak elősegítésére, hogy az irányelv 7. cikkében szereplő cél elérhetővé váljon, mivel az említett vizsgálat esetleges visszatartó erejének köszönhetően megszűnhet a tisztességtelen feltételek alkalmazása a fogyasztók és az eladók vagy szolgáltatók között létrejött szerződésekben”²⁰.

²⁰ – Lásd a C-240/98–C-244/98. sz., Océano Grupo Editorial és Salvat Editores egyesített ügyekben 2000. szeptember 27-én hozott ítélet (EBHT 2000., I-4941. o.) 28. és 29. pontját, valamint a C-473/00. sz. Cofidis-ügyben 2002. november 21-én hozott ítélet (EBHT 2002., I-10875. o.) 32. pontját.

75. Ezen ítélkezési gyakorlat fényében világosnak tűnik számomra, hogy a 93/13 irányelv 6. cikkének (1) bekezdésével összeegyeztethetetlen egy olyan nemzeti jogszabály, amely szerint valamely tisztességtelen feltételt akkor lehet a fogyasztóra nézve érvénytelennek minősíteni, ha a fogyasztó azt kifejezetten megtámadta.

A második kérdésről

76. Második kérdésben a nemzeti bíróság azt kérdezi, hogy az irányelv 6. cikkének (1) bekezdésével ellentétes-e egy olyan nemzeti jogszabály, mint az a magyar rendelkezés, amely előírja, hogy valamely tisztességtelen feltétel jelenléte esetében a szerződés többi része csak akkor marad érvényes, ha a felek azt az említett kikötés nélkül is megkötötték volna.

77. Mint azt az osztrák és a lengyel kormány, valamint a Bizottság állítja, magam is úgy vélem, hogy az e kérdésre adandó válasznak igénylőnek kell lennie, tekintve, hogy ez a jogszabály számomra mind az irányelv szövegével, mind az irányelv célkitűzésével összeegyeztethetetlennek tűnik.

78. A 6. cikk (1) bekezdése szerint ugyanis „[a] tagállamok előírják, hogy fogyasztókkal kötött szerződésekben az eladó vagy szolgáltató által alkalmazott tisztességtelen feltéte-

lek a saját nemzeti jogszabályok rendelkezései szerint nem jelentenek kötelezettséget a fogyasztóra nézve, és ha a szerződés *a tisztességtelen feltételek kihagyásával is teljesíthető*, a szerződés változatlan feltételekkel továbbra is köti a feleket”.²¹

79. E rendelkezés szerint tehát valamely tisztességtelen feltétel szerződésben való jelenlétének természetes következménye kizárólag a feltétel érvénytelensége és a szerződés többi részének érvényessége, amely, a fogyasztó kárára fennálló egyenlőtlenség kiküszöbölése után továbbra is köti a feleket. Ettől az általános szabálytól csak akkor lehet eltérni, ha maga a szerződés objektív módon nem áll meg a tisztességtelen feltétel nélkül, akkor viszont nem, ha utólagos értékelés alapján derül ki, hogy az egyik fél (valószínűleg az ezt kidolgozó eladó vagy szolgáltató) nem kötötte volna meg a szerződést e feltétel nélkül.

80. Ezt az értelmezést a vizsgált rendelkezés, nagyobb általánosságban pedig az irányelv célja is megerősíti. Ahogyan fentebb már emlékeztettem rá, az irányelv célja inkább az, hogy kiegyenlítse a fogyasztó szerződés szerinti pozícióját, megakadályozva, hogy a fogyasztóra nézve a „tisztességtelen feltételek kötelezettséget jelentsenek”, mintsem a felek szerződéses önállóságának megőrzése, legkevésbé pedig az eladó vagy szolgáltató szerződéses önállóságának megőrzése, akinek, ezzel ellentétben, érdeke fűződhet ahhoz, hogy megszabaduljon egy olyan szerződés kötelezettségeitől, amely, ha kiegyenlítődik, kevésbé előnyös lehet számára.

21 – A kiemelés tőlem.

81. A fenti értékelések fényében tehát úgy ítélem meg, hogy a 93/13 irányelv 6. cikkének (1) bekezdésével összeegyeztethetetlen egy olyan nemzeti jogszabály, mint az a magyar rendelkezés, amely előírja, hogy valamely tisztességtelen feltétel jelenléte esetében a szerződés többi része csak akkor marad érvényes, ha a felek azt az említett kikötés nélkül is megkötötték volna.

IV – Véggkövetkeztetések

82. Következésképpen a fenti megállapítások fényében azt indítványozom: a Bíróság állapítsa meg, hogy a Szombathelyi Városi Bíróság által előterjesztett kérdések megválaszolására nincs hatásköre.

Másodlagosan azt indítványozom, hogy a Bíróság, amennyiben magát hatáskörrel rendelkezőnek nyilvánítja, az alábbi értelemben válaszoljon az előterjesztett kérdésekre:

- „1. A fogyasztókkal kötött szerződésekben alkalmazott tisztességtelen feltételekről szóló, 1993. április 5-i 93/13/EGK tanácsi irányelv 6. cikkének (1) bekezdésével összeegyeztethetetlen egy olyan nemzeti jogszabály, amely szerint valamely tisztességtelen feltételt akkor lehet a fogyasztóra nézve érvénytelennek minősíteni, ha a fogyasztó azt kifejezetten megtámadta.
2. A fogyasztókkal kötött szerződésekben alkalmazott tisztességtelen feltételekről szóló, 1993. április 5-i 93/13/EGK tanácsi irányelvvvel összeegyeztethetetlen egy olyan nemzeti jogszabály, mint az a magyar rendelkezés, amely előírja, hogy valamely tisztességtelen feltétel jelenléte esetében a szerződés többi része csak akkor marad érvényes, ha a felek azt az említett kikötés nélkül is megkötötték volna.”